

REKOMENDACJE ZMIAN W SYSTEMIE WDRAŻANIA FUNDUSZY UE

Toruń, 01 sierpnia 2019 roku

WPROWADZENIE

- materiał powstał w procesie spotkań środowiska pozarządowego, dwudniowych warsztatów oraz konsultacji pisemnych;
- materiał bazuje przede wszystkim na doświadczeniach organizacji pozarządowych w wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- propozycje zmian i usprawnień dotyczą bieżącego okresu programowania, ale także przyszłej perspektywy finansowej po 2020 roku;
- dla każdej z rekomendacji wskazani są konkretni adresaci z uwagi na złożoność systemu wdrażania funduszy i różne kompetencje poszczególnych instytucji

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja I. Elastyczne reagowanie na zmianę społeczną

- System rozliczania programu operacyjnego powinien umożliwiać płynną zmianę wskaźników w programie w kontekście zmieniającej się sytuacji na rynku (sytuacji społeczno-ekonomicznej). Obecna perspektywa finansowa pokazała, że mimo wieloletniej prognozy i oparciu na niej programów operacyjnych nie udało się przewidzieć zmiany społeczno-gospodarczej, która spowodowała, że liczebność grup docelowych zmalała, a beneficjenci nie byli w stanie realizować projektów zbudowanych na podstawie ww. analiz i danych.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 2. Elastyczne podejście do typów projektowych w działaniach i poddziałaniach

Niezbędne jest rozszerzenie katalogu narzędzi służących osiągnięciu celów ważnych dla danej osi tematycznej poprzez dodanie do typów projektowych w poszczególnych działaniach i poddziałaniach programów operacyjnych sformułowania „inne narzędzia służące realizacji celu szczegółowego działania/poddziałania”. Określony obecnie w programach zamknięty katalog narzędzi (np. wąsko określony zakres usług społecznych), za pomocą których mogą być realizowane cele programu operacyjnego jest jedną z przyczyn ograniczania dostępności funduszy UE dla organizacji pozarządowych, ale także negatywnie wpływa na ofertę i jakość projektów zawężając narzędzia interwencji do kilku typów działań. Cele określone w danych osiach mogą być osiągnięte również poprzez inne niż wskazane enumeratywnie w szczegółowych opisach osi priorytetowych narzędzia, które wypracowane zostały przez podmioty niepubliczne podczas wieloletniej pracy, np. z grupami osób wykluczonych społecznie.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 3. Rozszerzenie formuły regrantingu

Nie wszystkie formy podejmowanych działań projektowych wymagają tworzenia złożonych wniosków i dużych budżetów. Zamknięcie większości programów operacyjnych na projekty z budżetem niższym niż 100 tys. zł. powoduje ograniczenie dostępności, w szczególności dla małych lokalnych podmiotów niepublicznych. Dlatego proponujemy rozszerzenie stosowania regrantingu jako narzędzia wdrażania działań w ramach EFS. Operator projektu, w którym kilka, kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt podmiotów przygotowuje i zrealizuje zadania może uzyskiwać znacznie wyższe rezultaty i docierać do grup marginalizowanych w różnych częściach województwa przy jednoczesnych niższych kosztach wdrażania całości operacji. Nie chodzi tu jednak o tworzenie struktur i systemów (jak LGD, OSI/ORSG czy OWES), ale o faktyczne dystrybuowanie środków na przedsięwzięcia tematyczne składające się z wielu mniejszych działań realizowanych przez małe organizacje.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 4. Rozszerzenie modelu „kwot ryczałtowych”

- **4a.** Rozszerzenie modelu „kwot ryczałtowych” na większą liczbę projektów poprzez zwiększenie wartości projektów dla których rozliczenie kwotami ryczałtowymi jest wymagane do równowartości wkładu publicznego na poziomie 250 tys. euro i umożliwienie realizacji projektów w oparciu o kwoty ryczałtowe dla wszystkich typów projektów. Rozliczenie projektów na podstawie kwot ryczałtowych pozwala na koncentrację na efektywności i jakości projektów, a nie na procedurach i wytycznych, które stają się balastem w realizacji potrzebnych społecznie inicjatyw.
- **4b.** Uwzględnienie w wymaganiach dla projektów ryczałtowych aspektu jakościowego tak, aby beneficjent był zobowiązany do określenia minimalnej jakości prowadzonych działań. Wymóg ma podkreślać konieczność realizacji projektów o dobrej jakości i ważnych rezultatach, co umożliwi rezygnacja/odejście od dodatkowych procedur i wytycznych opracowywanych dla projektów „typowych”, tj. nierozliczanych w oparciu o kwoty ryczałtowe.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 5. Rezygnacja z rozwiązań typu OSI/ORSG

Zastosowany w Kujawsko-Pomorskim RPO swoisty sposób kontraktacji środków w formie polityki terytorialnej (OSI i ORSG) nie sprawdził się. Świadczy o tym przede wszystkim małe zainteresowanie wnioskodawców konkursami dedykowanymi polityce terytorialnej, ale także rozbudowany i niezrozumiały sposób tworzenia i wdrażania strategii służących za podstawę realizacji polityki terytorialnej, tworzenie list fiszek projektowych oraz niska jakość konsultacji społecznych przy powstawaniu strategii. Przygotowane strategie wraz z przyjętymi fiskami projektowymi spowodowały bardzo duże zamieszanie. Jednocześnie „przrzeczenie” określonych puli finansowych na subregiony nie orientuje potencjalnych projektodawców na aktualne potrzeby i wyzwania, a jedynie na wydatkowanie ww. środków (choć mała liczba wniosków składanych w ramach polityki terytorialnej wskazuje, że i zagwarantowanie określonej kwoty dla danego obszaru nie generuje absorpcji tych środków). Co więcej, „pieniądz gwarantowany” nie służy wyższej jakości powstających projektów/wniosków.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 6. Zniesienie obrotu finansowego jako warunku udziału w konkursie

- Obrót finansowy jako warunek dostępu do konkursów (zwłaszcza EFS) to bariera i ograniczanie dostępu. Zamiast wymogu obrotu finansowego wnioski powinny konkurować poziomem i zróżnicowaniem rezultatów, jakością działań i doświadczeniem realizatorów i angażowanej kadry, w tym kadry planowanej do zaangażowania.

WYBRANE REKOMENDACJE DOT. PRZYSZŁEJ PERSPEKTYWY

Rekomendacja 7. Zniesienie wymaganego wkładu własnego

- W przypadku projektów EFS wymagany wkład własny winien zostać określony na maksymalnie niskim poziomie, a w przypadku NGO powinien zostać całkowicie zniesiony. Wartość, którą organizacje pozarządowe wnoszą do projektów nie ma i nie będzie miała charakteru finansowego – wynika to przede wszystkim ze specyfiki tych podmiotów.

REKOMENDACJE WOJEWÓDZKIEJ RDPP

- **Zmiana polityki informacyjnej na zorientowaną na bezpośrednie wsparcie dla beneficjenta w aplikowaniu i realizacji projektu**
- **Regranting**
- **Zniesienie wkładów własnych**

PRZYKŁADY REKOMENDACJI DOT. APLIKOWANIA I WDRAŻANIA PROJEKTÓW

- uproszczenia w naborze wniosków
- weryfikacja i zmniejszenie liczby wymaganych załączników do umowy
- zmiana struktury budżetu projektu
- usprawnienia w wypłacie transz
- usprawnienia w realizacji projektów ryczałtowych
- zmiany dot. zasady konkurencyjności
- ryczałt na koszty personelu
- usprawnienia w zasadzie rozeznania rynku